

SZÓSZÉK - ÚRASZTALA

Dr. REZI ELEK

LELKI MÉLTÓSÁG

Mt 5,5; 11,29/b

Napjaink felgyorsult világában, az általános gazdasági és társadalmi bizonytalanságok közepette egyre inkább azt halljuk, látjuk, tapasztaljuk, hogy a törtetőké, az élelmeseké, a demagóg módon kiabálóké, a hatalomhoz és a tekintélyhez minden áron ragaszkodóké a világ.

Elszabadult az erőszak, amely ártatlan embereket, békés otthonokat, de megmaradásáért küszködő népeket is kiméletlenül súlyt. Nő a korrupció, a megvesztegetés és a megvesztegethetőség. A mások kihasználására, kijátékosására, átverésére való törekvés eléggé mindennaposává vált.

Kitermelődött, megjelent a "siker erkölcs" embertípusa, aki céljai elérése érdekében semmilyen eszköztől és senkitől sem riad meg. A "mindig szolgálatos lelkiismeret" mintha elszunnyadt volna.

A mindennapok említett rideg valóságához mérve talán különösen hangzik első hallásra a felolvasott bibliai vers: "Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet". Különösen hangzik, mert úgy tűnik számunkra, hogy a "boldogságtól", a "föld bírásától" egyelőre mindenáron ki akarják szorítani, távol akarják tartani a szelídeket.

Sajnos, ma a szelídségnek nem tulajdonítanak nagy értéket. Ez abból fakad, hogy a szelídségen többnyire gyengeséget, puhaságot, meghunyászkodást, sőt gyávaságot szoktak érteni, amelyet nemhogy erénynek tekintetének, hanem egyenesen lenézik, kigúnyolják, megvetik azt. A szelídségnek ilyen félreértelmezése azonban teljesen távol áll annak igazi jelentésétől és attól a tartalomtól, amelyet az Újszövetség, és különösen Jézus tanítása sugall.

A helyes értelmezés azt mutatja, hogy a szelídség az önmaga felett uralkodni tudó, kiegyensúlyozott lelkületű és józan gondolkodású ember ismertető jege. Azt az embertípust jelöli, aki cselekedeteiben a jó választása mellett dönt, aki hallgat lelkiismerete igenlő vagy nemet mondó szavára, aki mielőtt cselekedne, számot vet cselekedeteinek várható következményeivel, akit ha sértés ér, még akkor is tudja mérlegelni az adandó választ, azaz nem nyílik azonnal szitkozódásra a szája, nem lendül ütésre a karja. De nem tűri el pusztá belenyugvással a sértést, hanem lelki méltósággal emberhez méltón válaszol.

Az elmondottakból kitűnik, hogy a szelídség egy rendkívüli lelki erő, lelki nyugodtság, lelki méltóság, amelynek megélése igénybe veszi teljes emberi valónkat. Nem véletlenül sorolta Pál apostol a lélek "gyümölcsői" közé (Gal 5,22). Mert mit gondoltok, vajon mihez kell több lelki erő? Ahhoz-e, hogy dacosan haragra lobbanjunk, ha mások sértegetnek, rágalmaznak, bántanak, vagy ahhoz, hogy megőrizzük önuralmunkat, emberi méltóságunkat? Kétségtelen, hogy a szelídséget nem szavakkal kell és lehet bizonygatni, hanem igazolt magatartásformával.

Úgy érzem, hogy Jézus minden idők emberéhez szólt, amikor kijelentette: "Tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok és nyugalmat találtok lelkeitekben." A Jézustól való "tanulás", és magatartására való ráfigyelés életünk fókuszába hozza azt az életformát, amely szelídségben, de nem gyávaságban, alázatosságban, de nem megalkuvásban gyökerezik. Ő lelki méltóságát akkor sem, vesztette el, amikor szülőfalujában lenézték, megvetették és akkor sem amikor keresztel a hátán haladt gúnyolódások közepette a Golgota felé. A farizeusok és írástudók provokációira, rágalmazásaira csendesen, nyugodtan, de szíve és értelme szerinti határozott meggyőződéssel válaszolt. Meggondolkoztató, hogy egyetlen határozott fellépése - amikor kiűzte a templomból a pénzváltókat és kereskedőket - sem önmaga, hanem Isten ügyének védelméért történt.

Jézus a szelídeket boldogoknak nevezi. Ez a boldogság abban gyökerezik, hogy őket Isten irányítja (Zsolt 25,9) és jutalmazza (Zsolt 37,11; Mt 5,5). A szelídséget úgy értelmezte, mint Isten iránti engedelmisségünknek a kinyilvánítását.

Az Újszövetségben a görög szóhasználat alapján a szelíd kifejezésnek két jelentésváltozatával találkozunk.

Az egyik változat szerint a szelídség "nyugodt kedvességet" vagy "jóságos magatartást", a másik alapján "engedékeny szerénységet" jelöl.

A két jelentésváltozat meggyőződésem szerint kettős irányulást mutat a mondanivaló tekintetében.

a) A szelídség, mint "nyugodt kedvesség", a földi életünk mikénti megélésére figyelmeztet. Mert sem emberközi kapcsolatokban (barátság, szerelem, stb.), sem a kisebb vagy nagyobb közösségekben (család, munkahely, egyházközség) nincs igazi megértés, eredmény, ha a nyugodt kedvesség helyett idegeskedés, kapkodás, kiabálás, veszekedés, gyanakvás, bizalmatlanság uralkodik.

b) A szelídség, mint "engedékeny szerénység" jelentéstartalmával túlmutat a földi életen és az örökélet elérésének, megtapasztalásának feltételévé válik. Hiszen bármennyire is tiltakozna, zúgolódna az ember, "elvégeztetett dolog", hogy egyszer mindenkinek meg kell válnia a földi élettől és az azutáni történésekre a választ "engedékeny szerénységgel" csak Istennél keresheti. Ezért a ma még Istentől legtávolabb járó embernek is egyszer számolnia kell azzal, hogy engedékeny szerénységre lesz szüksége az Istennel való találkozáskor. Ezt halogatni lehet, de elkerülni nem. Vannak dolgok és élethelyzetek, amelyeket Istenre kell bízni!

Unitárius címerünk elkészítője valószínű, hogy a Mt 10,16 verséből ihletődött: "Legyetek azért okosak, mint a kígyók és szelídek, mint a galambok". E helyen is előfordul a szelíd kifejezés, amely az általánosan köztudott békesség mellett (a galamb hasonlatával) még mást is sugall. Ugyanis az itt használt görög szó magyar változata még tisztát, hamisság nélkülit, vegyítetlent is jelent.

Az elmondottak tudatában megállapíthatjuk, hogy az unitárius ember számára a jézusi tanítás alapján a szelídség nyugodt kedvességet vagy jószagos magatartást, engedékeny szerénységet vagy alázatosságot, tiszta, hamisság nélküli, vegyítetlen életvitelt jelent. Beláthatjuk, hogy a felolvasott bibliai versek mondanivalójában nincs meg az a különlegesség, amelyet első hallásra gondoltunk. Ugyanis a szelídség helyes értelmezése alapján a szelíd emberek valóban méltók arra, hogy "örökségül bírják a földet". Az ígéretet maga Isten váltja valóra.

Jézus boldogságmondásaival - amelyeket a hegyi beszédből ismerünk - bizonyos létállapotoknak különös értéket tulajdonít. És amikor azt mondja, hogy az általa említett létállapotokban valakik "boldogok", akkor nem áldást akar mondani arról, ami boldogságot hoz (pl. igazság, békeség stb.), sem átkot, ami bajt idéz elő (pl. erőszak, békétlenség), hanem az általa szerzett tapasztalatok alapján arra buzdít, hogy kövessük a boldogságra vezető utat.

A boldogságra vezető út egyik elengedhetetlen feltétele a szelídség is. Gyakoroljuk annak minden változatát, hogy mint Illés próféta, mi is meghalljuk a "csendes és szelíd" isteni üzenetet lelkünkben. Ámen.

LŐRINCZI KÁROLY

FEJLŐDÉS

1Kor 13,8-10

Nagyon találóan fogalmazták meg a dévai várban található, Dávid Ferenc mártírhalálát hirdető emlékoszlop szövegét, mely szerint Dávid Ferenc az "egyetemes fejlődést" valló Unitárius Egyház megalapítója és első püspöke volt. Habár - az egyetemes fejlődés - egyik vagy másik területén volt is megtorpanás vagy pillanatnyi visszaesés, a fejlődés az élet minden területén kimutatható.

A felolvasott bibliai részt is átjárja a fejlődés gondolata. Az ember ismerete töredékes, rész szerinti, bármiről is legyen szó. A gondolkodás, kutatás eredményeképpen újból és újból rájön az ember arra, hogy ebben vagy abban tévedett, az igazság más, mint amit addig hitt és gondolt. Valamikor az ember azt gondolta, hogy a Föld naprendszerünk központja. Ma már a gyermek is tudja, hogy tévedés volt ezt hinni. Valamikor azt